

**KONTRASTYWNA ANALIZA STAŁYCH ZWIĄZKÓW WYRAZOWYCH
W NIEMIECKIM I POLSKIM JĘZYKU EKONOMICZNO-GOSPODARCZYM**

Przedmiotem rozważań niniejszej pracy doktorskiej jest analiza kontrastywna niemieckich i polskich idiomów oraz konstrukcji idiomatycznych we współczesnym języku ekonomiczno-gospodarczym. Występowanie tych osobliwości językowych wzbudza obecnie spore zainteresowanie wśród lingwistów. W poniższej pracy zostaje podjęta próba ukazania zróżnicowania jednostek frazeologicznych, jak również ich funkcji w języku specjalistycznym. Wiodącym podejściem do tematu jest analiza strukturalna, pokazująca semantykę wyrażen idiomatycznych oraz ich strukturę.

Znaczącą część pracy stanowi badanie przykładów zaczerpniętych z następujących czasopism: *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Handelsblatt*, *Wirtschaftswoche*, *Gazeta Wyborcza*, *Dziennik Gazeta Prawna* i *Rzeczpospolita*. Dużo uwagi jest poświęconej rozważaniom autorów, takich jak Fleischer, Burger, Duhme, którzy koncentrują się na analizie struktury i znaczeń określonych kolokacji i wyrażen idiomatycznych w języku biznesu.

Praca ta podejmuje próbę uzyskania odpowiedzi zasadnicze pytania postawionej w tej tezie. Po pierwsze, jakie typy związków frazeologicznych występują najczęściej w języku ekonomiczno-gospodarczym. Po drugie, jakie relacje interlingwalne można wymienić w obszarze niemieckiego i polskiego języka biznesowego. Po trzecie, jak dalece dostępne słowniki niemiecko-polskie odzwierciedlają stan języka ekonomiczno-gospodarczego.

Analiza zebranego korpusu lingwistycznego ukazuje wzajemne relacje występujące między językiem ogólnym a specjalistycznym. Jako, że niektóre elementy wyrażen idiomatycznych w języku ekonomiczno-gospodarczym stanowią równocześnie komponenty języka ogólnego, zdefiniowanie specjalistycznego charakteru tych wyrażen staje się znacznie utrudnione. Z drugiej strony, zaobserwować można przykłady, które pokazują, iż niektóre związki wyrazowe pierwotnie utożsamiane z językiem fachowym stają się obecnie wyrażeniami języka ogólnego.

Argumentacja przeprowadzona w tej pracy ma na celu udowodnienie twierdzenia, że utrwalone związki wyrazowe należy rozpatrywać w zależności od kontekstu sytuacyjnego, który determinuje charakter idiomatyczny danego wyrażenia. Dogłębna analiza różnorodnych jednostek frazeologicznych pozwala dostrzec zjawisko stopniowania idiomatyczności. Metoda definiowania struktury semantycznej poszczególnych idiomów i wyrażen idiomatycznych umożliwia wyznaczenie zakresu ekwiwalencji, jak również ułatwia określenie przynależności danego

wyrażenia do odpowiedniej odmiany języka (ogólnego lub specjalistycznego). Podczas gdy w języku ogólnym powyższe wyrażenia posiadają znaczenie metaforyczne, w języku ekonomiczno-gospodarczym należy sklasyfikować je jako częściowo idiomatyczne, ponieważ przynajmniej jeden komponent takiego związku ma specjalistyczny charakter i może być rozumiany dosłownie. To twierdzenie odnosi się do obu porównywanych w tej pracy badawczej języków. Jednakże, analiza kontrastywna wskazuje także na pewne rozbieżności w zastosowaniu idiomów i wyrażen idiomatycznych w niemieckim i polskim języku ekonomiczno-gospodarczym. Ponadto, nie w każdym przypadku występuje możliwość utworzenia nowej jednostki frazeologicznej poprzez analogię do już istniejącej.

W dalszych rozważaniach tej pracy przeprowadzona analiza semantyczna potwierdza kluczowe zagadnienie dotyczące stosowania metafor, iż stanowią one nie tylko elementy literatury, ale również znaczącą część języka specjalistycznego. Jednakże ich funkcja jest tu inna. Występujące w specjalistycznych tekstach prasowych zleksykalizowane metafory umożliwiają przedstawienie zwrotów specjalistycznych w bardziej zrozumiały dla czytelnika, espresywny i estetyczny sposób.

Materiał zebrany w tej pracy może być wykorzystany do dalszych badań w zakresie analizy kontrastywnej idiomów i stałych związków frazeologicznych występujących w niemieckim i polskim języku ekonomiczno-gospodarczym. Z dydaktycznego punktu widzenia wnioski te wskazują na duże znaczenie nauczania różnorodnych jednostek frazeologicznych w kontekście sytuacyjnym i mogą być użyte jako pomoce naukowe na zajęciach z języka niemieckiego czy też innych języków obcych.